ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความยั่งยืนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายวิจารณ์ ฉลอม

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ คร. ไพบูลย์ สุทธสุภา กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คร.สุนทร คำยอง กรรมการ

OO IT CHAPLETA DETAIL TART TARE

กรรมการ

รองศาสตราจารย์ คุษฎี ณ ถ้าปาง

บทกัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่คินและการจัดการของ ราษฎรในพื้นที่ป่าไม้ เพื่อศึกษาศักยภาพและสภาพสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ ป่าไม้ และโรคแมลง) ตลอดจนประเมินความยั่งยืนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ทำกินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นเกษตรกรผู้ถือครองที่คินในพื้นที่ป่าไม้ อำเภอ สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 103 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย การรวบรวมข้อมูล ทำโดยการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อ การวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ถือครองที่ดินทำกินมีอายุเฉลี่ย 45 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษา ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนมากแต่งงานแล้ว มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1.26 ไร่ มีรายได้จากการ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี และมีรายได้นอกเหนือภาคเกษตรกรรมต่ำ กว่า 30,000 บาทต่อปี เช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้พบ ว่ารูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินมีหลายลักษณะในพื้นที่เดียวกัน มีการปลูกไม้ผลมากที่สุด ส่วน ผลผลิตสูงสุดได้มาจากพืชไร่และพืชสวน ซึ่งเป็นการปลูกในลักษณะเกษตรแบบผสมผสาน เนื่องจากไม้ผลกำลังปลูกในช่วงระยะเวลา 3-5 ปี จึงยังให้ผลผลิตไม่เต็มที่ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ยังไม่เข้มข้น และใช้ไม่เหมาะสมกับมาตราการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ เกษตรกรไม่กล้าลงทุน ในการผลิตอย่างเต็มที่เนื่องจากที่ดินที่ถือครองยังไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์จากทางราชการ เกี่ยวกับศักยภาพและสภาพสิ่งแวคล้อม (คิน น้ำ ป่าไม้ และ โรคแมลง) พบว่าคินมี ศักยภาพในการเพาะปลูกต่ำถึงปานกลาง มีปัญหาการระบาคของโรคแมลง น้ำท่วมอย่าง กระทันหัน คินน้ำและอากาศเป็นพิษเพียงเล็กน้อย สภาพป่าที่เหลืออยู่ในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ ทำกินของราษฎรมีความสมบูรณ์อยู่ในระดับปานกลาง

เกี่ยวกับการประเมินความยั่งยืนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ทำกินของราษฎรใน พื้นที่ป่าไม้พบว่าเสถียรภาพของผลผลิตในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมาพบว่ามีความยั่งยืนสูง มีผลผลิตอยู่ ในระดับคงที่ ด้านความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ป่าไม้เห็นด้วยต่อการจัดการที่ยั่งยืนของการใช้ ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของเกษตรกร ในประเด็นที่ควรกำหนดเงื่อนไขให้เกษตรกรปลูกไม้ป่าใน พื้นที่ทำกินอย่างน้อย 15% ของพื้นที่ที่ถือครอง และเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้เกษตรกรทำการ เกษตรในรูปแบบของวนแกษตรเพียงแต่เจ้าหน้าที่ยังไม่แน่ใจในนโยบายของรัฐต่อการจัดการใช้ ประโยชน์ที่ดินที่ยั่งยืนของเกษตรกรในพื้นที่ป่าไม้เท่านั้น

ปัญหาอุปสรรคของความยั่งขืนของการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ที่สำคัญที่สุดคือ ปัญหาด้านเกษตรกร ซึ่งคาดหวังว่าจะได้รับเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ทำกินในอนาคต ด้านเจ้าหน้าที่ ป่าไม้ยังไม่เชื่อมั่นต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ ป่าไม้ของเกษตรกร Independent Study Title

Forest Land Use Sustainability in San Khamphaeng District,

Chiang Mai Province

Author

Mr. Wicharn Chalom

M.S. (Agriculture)

Agricultural Extension

Examining Committee

Assoc. Prof. Katin Srimongkol

Chairman

Assoc, Prof. Dr. Paiboon Suthasupa

Member

Asst. Prof. Dr. Soontorn Khamyong

Member

Assoc. Prof. Dusdee Nalampang

Member

Abstract

The objectives of this research were to study the patterns of land use and management of the farmers in the forest area, to investigate the environmental potentials and conditions (soil, water, forest, diseases, insects) as well as to evaluate forest land use sustainability of the farmers.

The samples used in this research were 103 farmers who occupy forest area in San Khamphaeng district, Chiang Mai province using simple random sampling technique. Data was collected by the use of questionnaires and analysed by Statistical Package for Social Science (SPSS/PC⁺) programme.

Form research findings, it indicated that the average age of accupiers was 45 years, most of them were married and completed primary education. They had land holding of 1.26 rais, their average farm income was below 30,000 bahts per year and non-farm income was about 30,000 bahts.

It was found that there were many patterns of land use in the same area. Most plantation was fruit trees. Most production was derived from cash and hoticultural crops which were integrated farmings. Since fruit trees were being planted, their products were not yet seen. Land use was also not fully intensified. The farmers did not invest for the land because they had not received title deeds from the government yet.

As regards environmental potentials and conditions (soil, water, forest, diseases, insects), it was found that the potential of soil for cultivation was low to moderate. There were problems of epidemic diseases and insects, sudden flood, slight soil, water and air pollution. The farmers were not successful to solve these problems completely. The fertility of the forest around the land of the farmers was at the medium level.

About the assessment of land use sustainability of the farmers in the forest area, it was found that the stability of production in the last 5 years was high. The productivity was constant. The forest officers agreed with the condition of planting forest trees in the land occupation at least 15%. They would like the farmers to conduct Agroforestry. Anyhow, they were not certain with the government policy of land use sustainability management of farmers in the forest area.

The most important problem of land use in the forest area was farmers' problem, which they expected to receive title deeds for the land occupation. The forest officers were not certain in land use and management in the forest area.